

XI. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1917 oli seuraava:

Sosiaalilautakunnan kokoonpano vuonna 1917 oli seuraava:

Lautakunnan
kokoonpano.

Kaupunginvaltuuston valitsevat: lakitieteentohtori Leo Ehrnrooth, kunnallisneuvos V. von Wright, ent. senaattori Otto Stenroth ja lehtori Onni Hallstén, varamiehinä filosofianmaisteri G. R. Snellman, lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Zilliacus, filosofianmaisteri Y. Harvia ja liikemies P. Raittinen; kaupunginvaltuuston kokouksessa huhtikuun 17 päivänä 1917 vapautettiin lakitieteentohtori Ehrnrooth lautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin professori J. J. Sederholm;

rahatoimikamarin valitsema: ent. esittelijäsihteeri A. Listo, varamiehenä professori A. L. Hjelmmann;

terveydenhoitolautakunnan valitsema: vapaaherra O. von Hellens, varamiehenä arkkitehti E. Fabritius;

vaivahoitohallituksen valitsema: isännöitsijä C. F. Fagerholm, varamiehenä toimistonjohtaja A. H. Karvonen.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi vuoden alusta huhtikuun 17 päivään lakitieteentohtori Ehrnrooth ja mainitusta ajankohdasta vuoden loppuun kunnallisneuvos von Wright. Lautakunnan sihteerintehtäviä hoiti lakitieteenkandidaatti Einar Böök, joka erosi marraskuun 1 päivänä ja jonka sijaan tuli lakitieteenkandidaatti Einar Cavonius, joka viransijaisena oli hoitanut tointa huhtikuun 11 päivästä.

Kunnallisneuvos V. von Wrightin tehtyä esitysehdotuksen kaupungin työväenopetuslaitosten keskuslautakunnan perustamisesta päätti kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 27 päivänä 1917 uskoa kunnallisten tai kunnan varoilla avustettujen työväenopetuslaitosten toiminnan valvonnan tarkastajalle, jonka avuksi asetettaisiin nais-tarkastaja pitämään silmällä kaupungin ammatti- ja käsityöläiskoulu-

Kaupungin
työväenopetus
laitosten tar-
kastus.

jen naisoppilaiden opetusta, sekä mainitun tarkastuksen asetettavaksi sosialilautakunnan alaiseksi. Samalla hyväksyttiin ¹⁾ tarkastuksen johtosääntö ja vahvistettiin sen menosääntö.

Kokouksessaan kesäkuun 12 päivänä 1917 valitsi kaupunginvaltuusto tarkastajaksi lehtori Einar Pontánin, joka kuitenkin pian sen jälkeen anoi vapautusta tehtävästä. Hänen sijaansa valitsi kaupunginvaltuusto syyskuun 25 päivänä insinööri A. A. Breitholtzin puheenalaisen toimeen.

Yleishyödyllisen työväenasunto-osakeyhtiö.

Sosiaalilautakunnan esityksestä ja asian oltua kaupunginvaltuuston asettaman erikoisvaliokunnan valmisteltavana päätti ²⁾ valtuusto lisätyin luvuin kehoittaa lautakuntaa tekemään aloitteen yleishyödyllisen työväenasunto-osakeyhtiön aikaansaamiseksi, joka olisi järjestetty pääasiassa valiokunnan sitä varten laatiman yhtiöjärjestysehdotuksen mukaisesti. Samalla valtuutettiin rahatoimikamari, siinä tapauksessa että yhtiö tuli toimeen, kaupungin puolesta siinä merkitsemään osakkeita enintään 300,000 markan määrään, kuitenkin niin että osake-enemmistö yhtiössä tuli kaupungille taatuksi. Tähän tarkoitukseen päätti kaupunginvaltuusto osoittaa varat kaupungin 1916 vuoden velkakirjalainasta, jonka päätöksen senaatti sittemmin vahvisti.

Sittenkuin kaupunki oli yhtiössä merkinnyt 1,500, keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi 490 ja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisyhdistys 10 osaketta, vahvisti ²⁾ senaatti yhtiöjärjestyksen kesäkuun 21 päivänä.

Mainitun uuden, »Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot—Aktiebolaget Helsingfors folkbostäder» nimisen yrityksen tarkoituksena on kaupunkiin tai sen omistamalle maa-alueelle rakennuttaa terveydelliseltä kannalta tyydyttäviä ja samalla huokeita, enintään 2 huonetta ja keittiön käsittäviä asuinhuoneistoja sisältäviä rakennuksia sekä vuokrata niitä vähävaraisille, etusijassa työväenluokkaan kuuluville Helsingin kaupunkikunnan jäsenille.

Kesäloma Helsingin kaupungin kunnallisille työntekijöille.

Kunnallisten työntekijäin kaupunginvaltuustolta anottua ³⁾ kesälomaansa koskevien määräysten muuttamista lähetettiin asia sosialilautakuntaan, joka päätti lausua toivottavaksi, että mainittuja määräyksiä kehitettäisiin pääasiassa tehdyn anomuksen mukaisesti eli siten, että viikon loma myönnettäisiin työntekijöille, jotka yhteen jaksoon ovat olleet vuoden kunnan töissä ja että pitemmän loman saamisen ehdoksi olisi määrättävä vähintään kahden vuoden yhtäjaksoinen palvelusaika. Tämän yhteydessä lautakunta päätti alistaa, eikö olisi syytä järjestää kunnallisten työntekijäin palvelusehtoja vahvistamalla työ-sääntö. Viimeksi mainitun alistuksen johdosta kaupunginvaltuusto

Kaupungin työntekijäin työ-sääntö.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 229. — ²⁾ S:n siv. 49. — ³⁾ S:n siv. 147 ja 341.

päätti asiaa valmistelemaan asettaa komitean, johon sosialilautakunnan tuli valita yksi jäsen, ja valitsi lautakunta täksi sihteerinsä.

Filosofianmaisteri Y. Harvian esityksestä kehoitti sosialilautakunta kirjelmässä huhtikuun 19 päivältä Helsingin kaupungin muonitustoimikuntaa ryhtymään toimenpiteisiin perunain ja juurikasvien viljelyn järjestämiseksi kaupungin maalla. Tätä tarkoitusta varten asetti muonitustoimikunta n. s. viljelystoimikunnan, johon sosialilautakunnan tuli valita yksi jäsen, ja valittiin täksi filosofianmaisteri Y. Harvia.

Perunain ja juurikasvien viljely kaupungin mailla.

Sosiaalilautakunnan hankittua rakennuskonttorin lausunnon siitä, minkä verran olisi kustannuksia 75—100 huonetta käsittävän ja saman laatuksen kuin vuoden alussa Vallilaan teetetyin kunnallisen työväenasuntoryhmän rakentamisesta, oli kysymys sosialilautakunnan ja kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston kokouksissa käsiteltävänä. Tavattoman korkeisiin rakennuskustannuksiin katsoen lautakunta kuitenkin kesäkuun 9 päivänä päätti olla ryhtymättä toimenpiteeseen asiassa. Hätäaputyön järjestämiseksi kaupunginvaltuusto syyskuussa päätti rakennettavaksi asuntoryhmän samaa tyyppiä ja samaa laajuutta kuin Vallilaan viimeksi teetetty. Sosialilautakunnan esityksestä ¹⁾ kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti jättää mainittujen rakennusten teettämisen toistaiseksi.

Kysymys uusista kunnallisista työväenasunnoista.

Kaupunginvaltuuston helmikuun 25 päivänä 1913 tekemän päätöksen mukaisesti oli käsittelemään kysymystä toimenpiteisiin ryhtymisestä työttömyyden johdosta syntyneen hädän lieventämiseksi sosialilautakunnan kokoukseen kesäkuun 9 päivänä kutsuttu vaivaishoitohallituksen ja kunnan työväälitystoimiston johtokunnan edustajia. Asiaa keskusteltuaan päätti lautakunta sen panna pöydälle johonkin toiseen kokoukseen. Asia otettiin uudelleen käsiteltäväksi lautakunnan kokouksessa heinäkuun 28 päivänä, ja kävi silloin selville, että työttömäin miesten ja naisten luku tässä kunnassa siihen aikaan oli niin suuri, että toimenpiteitä työnpuutteen lieventämiseksi oli tarpeen. Tämän johdosta päätti lautakunta kaupunginvaltuustolle tehdä esityksen kunnallisen hätäapukomitean välittömästä asettamisesta. Tähän esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi kokouksessaan syyskuun 18 päivänä, jolloin niinkään päätettiin lakkauttaa rahatoimikamarin asettama väliaikainen hätäapukomitea.

Kunnan hätäapukomitea.

Sosiaalilautakunnalle osoitetussa kirjelmässä toukokuun 29 päivältä hätäapukomitea esitti, että sosialilautakunta kaupunginvaltuustolle ehdottaisi hätäapukomitean asetettavaksi vakituisena komiteana järjestämään työttömäin avustustoimintaa, oikeutettuna kaupunginvaltuustolle välittömästi tekemään toimintansa alkamista koskevan esi-

Hätäapukomitean uudesti järjestäminen.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 58.

tyksen, taikka hätäapukomitean jäsenet varajäsenineen valittavaksi esim. kolmeksi vuodeksi ja komitean toiminnan aloitettavaksi, kohta kuin kaupunginvaltuusto oli sosialilautakunnan ehdotuksesta tehnyt siitä päätöksen, sekä kaupunginvaltuustolta pyytäisi selitystä, miten komitean johtosäännön c) kohta oli käsitettävä.

Tämän esityksen johdosta sosialilautakunta asetti kokouksessaan kesäkuun 9 päivänä komitean laatimaan sosialilautakunnalle ehdotusta hätäapukomitean uudesti järjestämisestä.

Komitean mietintö ehdotuksineen esiteltiin sosialilautakunnan kokouksessa lokakuun 1 päivänä. Asia pantiin kuitenkin pöydälle eikä tullut käsiteltäväksi kertomusvuoden kuluessa.

Toimenpiteitä
Vallilan kunnallisten vuokralaisten lasten hyväksi.

Vallilan kunnallisen työväenasuntoryhmän vuokralaisten tehtyä sosialilautakunnalle esityksen että heidän lapsilleen laitettaisiin leikkipaikka, päätti lautakunta kokouksessaan toukokuun 26 päivänä kasvatuslautakunnalle lähetettävässä kirjelmässä lausua toivomuksen, että puheenalaisille lapsille suotaisiin tilaisuus ottaa osaa niihin kesätyökentelyihin, joita eri yhdistykset kasvatuslautakunnan valvonnan alaisina järjestävät lapsille ja joita useat vuodet on avustettu kunnan varoista. Kasvatuslautakunnan esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto sittemmin kokouksessaan kesäkuun 19 päivänä tarkoitukseen 2,000 markan määrärahan, joten puheenalaisille lapsille hankittiin tilaisuus ottaa osaa Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnan ja Helsingforskretnens av Finlands allmänna lärar- och lärarinneförening nimisen yhdistyksen Hermannissa toimeenpanemiin kesäkursseihin. Myöhemmin kesällä teki sosialilautakunta rahatoimikamarille esityksen, että pienempäin lasten leikkipaikaksi toistaiseksi luovutettaisiin vastamainitun asuntoryhmän vierellä sijaitseva kortteli n:o 544, joka leikkipaikka lähinnä olisi kunnallisten vuokralaisten lasten käytettävänä. Tähän esitykseen rahatoimikamari myöntyi heinäkuun 19 päivänä, ja loppupuolen kesää piti lapsia silmällä opettajatar, joka ei tästä ole saanut mitään korvausta. Edellä mainitun esityksensä yhteydessä vuokralaiset anoivat, että Vallilan asuntoryhmään perustettaisiin lastentarha sekä laitettaisiin luku- ja kokoushuoneisto. Tätä kysymystä valmistelemaan asetti sosialilautakunta kokouksessaan lokakuun 1 päivänä komitean, johon valittiin lautakunnan puheenjohtaja kunnallisneuvos von Wright, lastentarhain tarkastaja neiti Thyra Gahmberg ja kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä kamreeri Georg Weckman ja joka sen ohessa sai tehtäväkseen laatia ehdotuksen lasten työtuvan perustamisesta.

Suomen ensimmäinen yleinen asuntokongressi.

Sittenkuin Suomen ensimmäisen yleisen asuntokongressin toimikunta oli kirjelmässä kutsunut sosialilautakuntaa ottamaan osaa kongressiin, antoi lautakunta puheenjohtajansa ja sihteerinsä toimeksi ottaa osaa Helsingissä lokakuun 22—23 päivänä pidettävään kongressiin.

Kokouksessaan lokakuun 15 päivänä päätti sosialilautakunta painosta julkaista lautakunnan v. t. sihteerin lautakunnalta saamansa tehtävän mukaisesti laatiman selonteon kunnan toimenpiteistä asumusolojen parantamiseksi Helsingissä.

Julkaisut.

Helmikuun alussa lähetti Boligtilsynet i Kristiania niminen virasto lautakunnalle kokoelman mainitun kaupungin kunnallisten asuntojen piirustuksia. Nämä piirustukset esiteltiin lautakunnan kokouksessa helmikuun 16 päivänä.

Kristianian kunnallisten asuntojen piirustukset.

Kokouksessaan marraskuun 22 päivänä otti lautakunta ent. esittelijäsihteerin A. Liston esityksestä käsiteltäväksi kysymyksen, mihin toimenpiteisiin kaupungin olisi ryhdyttävä Vikin kapteeninvirkatalon asuttamisen helpottamiseksi ja kaupungilla mainittuun maatilaan olevan vuokraoikeuden turvaamiseksi. Keskustelussa hyväksyttiin se mielipide, että mahdollisimman suuri osa aluetta oli käytettävä siirtolapuutarhoiksi, ja asetti lautakunta tämän johdosta kunnallisneuvos V. von Wrightin, vapaaherra O. von Hellensin, lakitieteenkandidaatti E. Böökin ja insinööri W. O. Lillen muodostaman komitean, joka sai toimekseen tutkia, missä määrin virkatalon aluetta voitiin käyttää puheenalaiseen tarkoitukseen. Komiteaan valitsi kaupungin yleisten töiden hallitus sittemmin lisäksi arkkitehti B. Brunilan. Komitean työtä ei suoritettu loppuun kertomusvuoden kuluessa.

Vikin kapteeninvirkatalon vuokraoikeus.

Sosiaalilautakunnan hankittua kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon lautakunnan kansliassa laaditusta ehdotuksesta siirtolapuutarhain perustamista kaupungin maalle tarkoittavaksi esitykseksi käsiteltiin tämä asia sosialilautakunnan kokouksessa huhtikuun 26 päivänä, ja päätti lautakunta jättää kysymyksen pienempään palstain viljelemisestä kesällä 1917 Helsingin kaupungin viljelystoimikunnan toimenpiteen varaan sekä sillä välin tarkemmin valmistella kysymystä siirtolapuutarhain perustamisesta. Asia lähetettiin sittemmin komiteaan, jonka lautakunta oli asettanut valmistelemaan kysymystä Vikin kapteeninvirkatalon käyttämisestä ja joka m. m. antoi lautakunnan sihteerin toimeksi tehdä aloitteen siirtolapuutarhayhdistyksen perustamiseksi.

Siirtolapuutarhat.

Sosiaalilautakunnan esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 13 päivänä maaliskuun 1 päivästä 1917 vuoden loppuun koetteeksi järjestää kunnallisen välityksen huoneenvuokra-riidoissa. Vastamainitussa kokouksessa vahvistettujen tuollaista välitystä koskevain määräysten mukaisesti oli tarkoitusta varten asetettava vuokrasovittelulautakunta, johon kuuluisi lainoppinut puheenjohtaja varamiehineen sekä kaksi jäsentä ynnä neljä varajäsentä. Puheenjohta-

Välitaikainen vuokrasovittelulautakunta.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 236.

jan varamieherineen valitsisi kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan esityksestä. Jäsenistä säädettiin, että toisen tuli olla vuokralainen ja läheisesti perehtynyt paikkakunnan vähävaraisten asumusoloihin ja toinen oli valittava kaupungin talonmistajista. Jäsenet valitsisi sosialilautakunta. Sittenkuin vuokrasovittelulautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet oli valittu, aloitti lautakunta toimintansa maaliskuun 16 päivänä. Kesäkuun 12 päivänä toimikunnan tehtävä lakkasi ja siirrettiin senaatin kesäkuun 5 päivänä tekemän päätöksen¹⁾ mukaisesti asetetulle kunnalliselle huoneenvuokralautakunnalle.

Määrärahoja yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

Socialilautakuntaan oli lähetetty ne määrärahananomukset, joita kaupunginvaltuustolle olivat tehneet seuraavat yleishyödylliset järjestöt, nimittäin: Helsingin palvelijataryhdistys, Martta-yhdistyksen Helsinginosasto, Helsingin talousopisto, Suomen naisyhdistys, Valkonauhayhdistys ja Helsingin kansanopistoseura. Sosialilautakunta käsitteli puheenalaiset anomukset huhtikuun 11 päivänä, tarkastaen silloin myös asianomaisten yhdistysten edelliseltä vuodelta antamat toimintakertomukset. Anomusten edelleen oltua kaupunginvaltuuston asiaa valmistelemaan asettaman erikoisvaliokunnan käsiteltävinä myönsi²⁾ valtuusto kokouksessaan toukokuun 22 päivänä apurahat mainituille järjestöille, Helsingin talousopistoa lukuun ottamatta.

Samalla määrättiin, että Helsingin kansanopistoseuran tuli sille myönnettyjen varain käytön valvontaan nähden olla suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan eikä enää sosialilautakunnan alainen.

Sekalaista.

Kertomusvuonna kokoontui sosialilautakunta 24 kertaa, kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 22 kertaa ja tontinvuokrajaosto 11 kertaa. Lautakunnasta lähteväin kirjelmäin lukumäärä oli kertomusvuonna 107.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaoston hallintojaosto.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaoston hallintojaostoon kuuluivat vuonna 1917 ent. senaattori Otto Stenroth puheenjohtajana, ent. esittelijäsihteeri A. Listo ja lehtori Onni Hallstén varsinaisina sekä lääketieteen- ja kirurgiantohtori W. Ziliacus ja liikemies P. Raittinen varajäseninä. Rakennustoiminnan seisahtumisen johdosta ei jaostolla ollut vuoden varrella aihetta kokoontua.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston kertomus vuodelta 1917 oli seuraava:

Jaoston kokoonpano ja toimihenkilöt.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoon kuuluivat vuonna 1917 kunnallisneuvos V. von Wright puheenjohtajana, lääketieteen- ja

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 239. — ²⁾ S:n siv. 159 ja 160.

kirurgiantohtori W. Zilliacus ja isännöitsijä C. F. Fagerholm varsinaisina sekä vapaaherra O. von Hellens ja arkkitehti E. Fabritius varajäseninä. Jaoston sihteerin tehtäviä hoiti johtosäännön mukaisesti sosialilautakunnan sihteeri. Asuntojen isännöitsijänä toimi kamreeri G. Weckman.

Hallintojaostolla oli toimenaan sekä Kristiinan- ja Hietaniemenkadun varrella sijaitsevain työväenasuntoryhmän että 1917 vuoden alussa Vallilaan rakennettujen työväenasuntojen hoito. Mainittua uutistytöä varten oli kaupunginvaltuusto syyskuun 9 päivänä 1916 myöntänyt ¹⁾ 567,500 markkaa. Kun tämä rahamäärä osoittautui riittämättömäksi, osoitettiin kertomusvuonna tasoitus- ja sekalaisen töiden sekä lämpimän kellarien teettämiseen 50,000 ja 18,000 markkaa. Jaoston kokouksessa kesäkuun 6 päivänä 1917 määrättiin uusista asunnoista toistaiseksi suoritettavaksi vuokraa 25 markkaa kuukaudessa. Maaliskuun 1 päivänä oli kaikki uuden asuntoryhmän huoneistot annettu vuokralle. Vuokralaisia näihin asuntoihin otettaessa ei, asiasta annetun määräyksen mukaisesti, etuoikeutta ole annettu kunnan palveluksessa oleville työntekijöille, vaan pitemmän aikaa kaupungissa asuneille lapsirikkaille työläisperheille.

Uusien asuntojen hoito lisäsi tuntuvasti jaoston työmäärää; niinpä oli sillä vuonna 1917 aihetta kokoontua 22 kertaa kokoonnuttuaan vuonna 1916 ainoastaan 12 kertaa. Paitsi juoksevia asioita käsiteltiin seuraavat tärkeämmät kysymykset:

Kokouksessaan kesäkuun 4 päivänä päätti sosialilautakunta hankkia hallintojaoston lausunnon lautakunnassa tehdyn, kunnallisen rakennustoiminnan jatkamista koskevan ehdotuksen johdosta. Asiaa käsiteltiin hallintojaoston kokouksessa kesäkuun 5 päivänä, jolloin jaosto yrityksen toteuttamisesta oleviin suuriin kustannuksiin katsoen päätti esittää ehdotuksen evättäväksi.

Käsiteltäessä kunnallisten työväenasuntojen 1918 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotusta otettiin pohdittavaksi kysymys, eikö asuntojen vuokria olisi kustannusten lisääntymisen johdosta korotettava. Kun jaosto ei katsonut voivansa pakottaa vuokralaisia muuttamaan ja kun vuokrain korotuksen johdosta olisi asunnoissa ollut teetettävä kalliita korjaustöitä, päätti jaosto olla ryhtymättä mihinkään toimenpiteeseen asiassa.

Kysymys vuokrain korottamisesta.

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 39.

Taloudellinen
tulos.

Seuraava taulu osoittaa kunnallisten työväenasuntojen menot vuonna 1917.

Menoerät.	Vakinaiset ja lisä- määrä- rahat.		Menot.		Määrä- rahoja ylitetty.		Määrä- rahoja säästynyt.	
	Markkaa ja penniä.							
<i>Hietaniemenkatu 5—23.</i>								
Palkat	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	3,390	—	3,294	18	—	—	95	82
Valaistus	300	—	247	25	—	—	52	75
Polttoaineet	7,410	15	7,410	15	—	—	—	—
Vedenkulutus	1,500	—	1,499	84	—	—	—	16
Istutusten kunnossapito	300	—	—	—	—	—	300	—
Korjaukset	6,000	—	5,571	37	—	—	428	63
Yhteensä	21,900	15	21,022	79	—	—	877	36
<i>Kristiinankatu 16.</i>								
Palkat	1,680	—	1,680	—	—	—	—	—
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	980	—	880	02	—	—	99	98
Valaistus	120	—	38	30	—	—	81	70
Vedenkulutus	500	—	499	90	—	—	—	10
Korjaukset	2,500	—	1,957	79	—	—	542	21
Yhteensä	5,780	—	5,056	01	—	—	723	99
<i>Vallila.</i>								
Palkat	3,500	—	3,416	67	—	—	83	33
Tarverahat, puhtaanapito y. m.	3,600	—	4,387	85	787	85	—	—
Palovakuutus	¹⁾ 1,324	65	1,324	65	—	—	—	—
Valaistus	350	—	482	34	132	34	—	—
Vedenkulutus	1,800	—	837	70	—	—	962	30
Korjaukset	1,000	—	1,925	13	925	13	—	—
Palokaluston osto	²⁾ 1,108	—	1,061	50	—	—	46	50
Yhteensä	12,682	65	13,435	84	1,845	32	1,092	13
Kaiken kaikkiaan	40,362	80	39,514	64	1,845	32	2,693	48

Kalliinajanlisäyksinä talonmiehille ja siivoojattarille maksettiin Smk 5,986: 25.

Asuntojen vuokria kertyi Smk 92,136: 96 arvioitujen 85,200 mar-
kan sijasta, joten syntyi ylijäämää Smk 6,936: 96.

¹⁾ Tästä suoritettiin, Smk 124: 65 rahatoimikamarin käyttövaroista. —

²⁾ Tämä määräraha maksettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

Asuntojen kannattavuus käy selville seuraavasta laskelmasta:

Asunnot.	Tuloja.		Menoja.		Bruttoylijäämä.		
	Smk.		Smk.		Smk.		% rakennusarvosta (tonttiarvoa lukuun ottamatta).
Hietaniemenkatu 5--23	37,483	61	21,022	79	16,460	82	3.7
Kristiinankatu 16	13,010	—	5,056	01	7,953	99	5.3
Vallila	41,643	35	13,435	84	28,207	51	4.4
Yhteensä	92,136	96	39,514	64	52,622	32	4.3

Tontinvuokrajaoston kertomus vuodelta 1917 oli seuraava:

Kokouksessaan marraskuun 21 päivänä 1916 päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto 1917 vuoden alusta antaa erillisten pienenaisten asuinrakennusten paikaksi aiotun Vallilan alueen osan lähimmän kiinteistövalvonnan toimeksi jollekin sosialilautakunnan jaostolle. Jaoston itseoikeutettuna jäsenenä toimi ent. esittelijäsihteeri A. Listo, joka myös oli jaoston puheenjohtaja, minkä ohessa sosialilautakunta sen jäseniksi valitsi kunnallisneuvos V. von Wrightin ja filosofianmaisteri Y. Harvian, varamiehinä lehtori O. Hallstén ja arkkitehti E. Fabritius. Jaoston sihteerinä toimi johtosäännön mukaisesti sosialilautakunnan sihteeri.

Tontinvuokrajaoston kokoonpano.

Tontinvuokrajaoston ensimmäisenä toimintavuonna kiinnitettiin erikoista huomiota kysymykseen, miten sopivimmin voitaisiin ehkäistä keinottelutarkoituksessa tapahtuvaa Vallilan alueen vuokratonttien luovutusta. Tässä tarkoituksessa ryhtyi tontinvuokrajaosto alempana mainittuihin toimenpiteisiin:

Jotta kaupunki Vallilan korttelien n:ojen 530—551 voimassa olevain vuokrasopimusten 8 momentin mukaisesti voisi lunastaa mainittujen korttelien tonteilla sijaitsevat rakennukset, jos ne toiselle luovutettiin kohtuuttoman korkeasta hinnasta, esitti tontinvuokrajaosto sosialilautakunnan välityksellä maistraatille, että kaupungin rakennustarkastuskonttorille, joka tosin johtosääntönsä mukaan ei ollut siihen velvollinen, mutta jolla rakennustoiminnan alalla kaupungissa vallitsevain olojen johdosta nähtävästi oli siihen riittävää aikaa, annettaisiin toimeksi tarpeen vaatiessa avustaa lautakuntaa puheenalaisilla tonteilla sijaitsevain rakennusten arvioinnissa. Rakennustarkastuskonttorin tästä antamassaan lausunnossa mainittua, että siltä puuttui tarpeellista pätevyyttä edellä mainitun laatuksiin toimituksiin, ei maistraatti katsonut voivansa myöntyä tontinvuokrajaoston esitykseen. Tämän johdosta sosialilautakunta, tontinvuokrajaoston ehdotuksesta,

Vallilan vuokratonteilla olevain rakennusten arviointi.

¹⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 19.

anoi kaupunginvaltuustolta 600 markan vuosimäärärahaa mainituista arvioinneista johtuvain menojen suoritukseen, johon anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾.

Niinkuin edellä mainittiin, on puheenalaisten arviointien tarkoituksena selvittää, ylittääkö vuokratontin ynnä siinä olevain rakennusten luovutuksesta sovittu kauppahinta kiinteistön oikean arvon ja onko siis kaupungilla aihetta puuttua asiaan lunastamalla kiinteistö kaupungille. Vuoden varrella on tosin sattunut, että kiinteistöstä maksettu kauppahinta ilmeisesti on ylittänyt sen arvon, mutta jaosto ei ole tähänastisissa tapauksissa pitänyt kaupungin etujen mukaisena ottaa kiinteistöä haltuunsa. Vuonna 1917 ilmoitettuja vuokransiirtoja oli 41.

Vallilan laina-
rahaston lainananto-
ehtojen muutos.

Vaikeuttaakseen niiden Vallilan alueella olevien kiinteistöjen luovutusta keinottelutarkoituksessa, joissa kaupungilla oli velan kiinnitys, esitti jaosto sosialilautakunnan ehdotettavaksi kaupunginvaltuustolle, että kaupunki myöntäessään lainoja Vallilan uutisrakennuslainarahastosta varaisi itselleen oikeuden, siinä tapauksessa että kiinnitetty kiinteistö vastiketta vastaan luovutetaan kolmannelle, irtisanoa lainan maksettavaksi jonkin lyhyenlaisen määräajan kuluttua irtisanomisesta. Sosialilautakunta lähetti tämän asian lainarahastojaostoonsa eikä sitä käsitelty loppuun kertomusvuoden varrella.

Tilusvaihto
valtion ja Hel-
singin kau-
pungin välillä.

Lähetepäätöksessä tammikuun 16 päivältä 1917 oli rahatoimikamari kehoittanut sosialilautakuntaa antamaan lausunnon valtion ja Helsingin kaupungin välillä ehdotetusta, eräitä Sörnäsän kuritushuonealueen osia koskevasta tilusvaihdosta, sekä eräiden Hermannin vuokraajain anomuksesta saada korvaus tilusvaihdon heille tuottamista tappioista. Lautakunta lähetti asian tontinvuokrajaostoon, joka viimeksi mainitun anomuksen johdosta ehdotti, että hakijoille, siinä tapauksessa että tilusvaihto tuli toimeen, voimassa olevin ehdoin osoitettaisiin uudet tonttipaikat kaupungin vuokra-alueilta ja että niille vuokraajille, jotka vahvistetun rakennusjärjestyksen ja hyväksytyjen piirustusten mukaisesti jälleen teettivät rakennuksensa kaupunkiin yhdistetylle alueelle, myönnettäisiin sekä asuntojen että ulkokuoneiden muuttoapua kussakin eri tapauksessa toimitetun arvioinnin mukaan, sekä lopuksi, että edellä mainittuja muuttoapuja varten osoitettaisiin 160,000 markan määräraha. Sosialilautakunta käsitteli asian huhtikuun 11 päivänä ja päätti hyväksyä jaoston ehdotuksen siitä annettavaksi lausunnoksi.

Paitsi edellä mainittuja kysymyksiä käsitteli tontinvuokrajaosto ainoastaan juoksevia asioita, niinkuin tontinluovutuksia, rakennusajan pitentämistä y. m. koskevia hakemuksia.

Jaosto kokoontui vuoden varrella 11 kertaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 53.